U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců Michaely Bejčkové, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka, Miloslava Výborného a Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **RNDr. J. K., CSc., MBA**, zastoupený JUDr. Barborou Grubnerovou, advokátkou, se sídlem Washingtonova 1599/17, Praha 1, proti odpůrcům: **1) Ing. Miloš Zeman**, bytem Pražský hrad, Praha 1, **2) Ivana Zemanová**, bytem Pražský hrad, Praha 1, oba zast. JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Vyšehradská 21, Praha 2 a **3) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, týkající se návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky,

t a k t o :

I. Návrh **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Volební stížnost

[1] Nejvyšší správní soud obdržel dne 2. února 2018 návrh na vyslovení neplatnosti volby odpůrce 1) prezidentem republiky ve volbě konané ve dnech 12. a 13. ledna (I. kolo) a ve dnech 26. a 27. ledna (II. kolo). Navrhovatel namítal, že se prvního kola volby prezidenta účastnili čtyři kandidáti, jejichž kandidátní listiny byly navrženy stejnými poslanci (senátory), což je v rozporu se zákonem. Jejich účastí došlo k hrubému zkreslení výsledků prvního kola volby, neboť hlasy udělené těmto kandidátům (celkem 15,39 % z celkového počtu platných hlasů) mohli získat jiní kandidáti, popřípadě by se voliči, kteří pro nezákonně registrované kandidáty hlasovali, volby prezidenta vůbec nemuseli účastnit. V tom navrhovatel spatřuje porušení principu rovnosti volebního práva.

II. Průběh řízení

[2] Nejvyšší správní soud zaslal návrh k vyjádření odpůrcům. Na tomto místě je třeba zmínit, že okruh účastníků řízení ve věcech volebních není v dispozici navrhovatele, nýbrž je vymezen zákonem. Podle § 90 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jsou účastníky řízení o neplatnosti volby

prezidenta republiky *příslušný volební orgán, [...] občan, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, a ten, jehož volba byla napadena.* Občanem, na jehož kandidátní listině byl uveden odpůrce 1), je paní Ivana Zemanová, tedy odpůrkyně 2). Proto Nejvyšší správní soud jednal jako s účastníkem řízení i s ní, i když ji navrhovatel jako účastníka řízení neoznačil.

[3] Státní volební komise ve svém vyjádření zdůraznila, že neprovádí registraci kandidátů, a proto se k námitkám navrhovatele nemůže kvalifikovaně vyjádřit. Z judikatury Nejvyššího správního soudu nicméně vyplývá, že v řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování již nelze brojit proti vadám v registraci kandidátních listin, k čemuž slouží samostatné řízení podle § 89 s. ř. s. V tomto typu řízení je však aktivní legitimace omezena na užší okruh subjektů, do něhož navrhovatel nespadá. Tím spíše však nemůže vady v registračním procesu namítat až prostřednictvím návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta.

[4] Odpůrci 1) a 2) ve svém společném vyjádření namítli, že návrh je fakticky návrhem na přezkum registrace kandidátů, k čemuž však navrhovatel není oprávněn. Jelikož registraci kandidátů v zákonné lhůtě úspěšně nenapadl žádný ze subjektů, jimž svědčí aktivní legitimace k podání takového návrhu, je na všechny kandidáty, kteří se volby prezidenta účastnili, třeba hledět jako na řádně zaregistrované. Ochrana ve věcech registrace navíc předchází řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování, jedná se o dvě nezávislá řízení, přičemž ve druhém z nich již nelze úspěšně namítat vady v registračním procesu. Odpůrci proto navrhují, aby byl návrh buď pro nedostatek aktivní legitimace navrhovatele odmítnut, nebo jako nedůvodný zamítnut.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud předesílá, že nyní projednávaný návrh je návrhem na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky podle § 66 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 90 odst. 5 s. ř. s., nikoli návrhem ve věci registrace kandidátní listiny (§ 65 zákona o volbě prezidenta republiky ve spojení s § 89 s. ř. s.). Navrhovatel se totiž domáhá vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky, nikoli zrušení rozhodnutí o registraci kandidáta či vydání rozhodnutí o povinnosti registrovat kandidátní listinu, přičemž petitem návrhu je Nejvyšší správní soud vázán. Nadto je třeba připomenout, že návrh ve věcech registrace může podat pouze omezený okruh subjektů ve lhůtě dvou dnů od doručení rozhodnutí o registraci či odmítnutí registrace kandidátní listiny – tedy nikoli až po uskutečnění voleb.

[6] Podle § 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky se může každý občan zapsaný do stálého seznamu, zvláštního seznamu vedeného zastupitelským úřadem, navrhující poslanci, navrhující senátoři nebo navrhující občan, do sedmi dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky Státní volební komisí, podáním návrhu na neplatnost volby prezidenta domáhat ochrany u soudu, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby prezidenta. Navrhovatel tedy podal návrh na zahájení řízení, v němž mu svědčí aktivní legitimace. Návrhu odpůrců, aby Nejvyšší správní soud návrh odmítl pro neoprávněnost navrhovatele, proto nelze vyhovět.

pokračování

[7] Navrhovatel spatřoval porušení zákona, které mohlo hrubě ovlivnit výsledek volby prezidenta, v tom, že byly zaregistrovány kandidátní listiny čtyř kandidátů, jejichž kandidaturu navrhli totožní poslanci (senátoři), a že se tito kandidáti následně zúčastnili prvního kola volby. Nejvyšší správní soud však ustáleně judikuje, že v rámci řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování podle § 90 s. ř. s. nelze brojit proti vadám v registraci kandidátní listiny. K napadení registrace slouží samostatné řízení týkající se ochrany ve věcech registrace podle § 89 s. ř. s. ve spojení s § 65 zákona o volbě prezidenta republiky. Ve volebním soudnictví se totiž „*uplatňuje zásada souslednosti jednotlivých přezkoumávaných volebních fází, což znamená, že po uzavření některé fáze volebního procesu nelze tutéž fázi znovu otevírat a zpětně zpochybňovat. Tato zásada se projevuje v právní úpravě třemi samostatnými řízeními, která spadají pod volební soudnictví: řízení o ochraně ve věcech seznamu voličů (§ 88 s. ř. s.), řízení o ochraně ve věci registrace kandidátů a kandidátních listin (§ 89 s. ř. s.) a konečně řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, volby kandidáta nebo hlasování (§ 90 s. ř. s.)*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. listopadu 2016 č. j. Vol 4/2016-191, č. 3522/2017 Sb. NSS). Pokud tedy byla fáze registrace kandidátních listin pro volbu prezidenta uzavřena registrací přihlášek devíti kandidátů, přičemž žádný z aktivně legitimovaných subjektů tuto registraci v zákonné lhůtě před soudem nezpochybnil, nelze se již ve fázi posuzování platnosti volby prezidenta podle § 90 s. ř. s. zabývat tím, zda v registračním řízení byl či nebyl porušen zákon. To ostatně plyne i z § 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky, který spojuje zjišťované porušení zákona s hrubým ovlivněním *výsledku* volby (již registrovaného) kandidáta na prezidenta.

[8] Je pravda, že navrhovatel nebyl oprávněn návrh ve věci registrace kandidátních listin podat, neboť nespadá do okruhu aktivně legitimovaných subjektů v řízení podle § 89 s. ř. s. Tím spíše však nemůže zpochybňovat registraci kandidátních listin prostřednictvím návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta, tedy v řízení se zcela odlišným předmětem. Nedostatek aktivní legitimace k podání návrhu ve věci registrace kandidátní listiny nelze obcházet prostřednictvím návrhu na přezkum postupu registračního orgánu v rámci řízení o podle § 90 s. ř. s. (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2013 č. j. Vol 30/2013-47). Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 9. prosince 2004 č. j. Vol 11/2004-31, č. 471/2005 Sb. NSS, je tento závěr plně v souladu se smyslem a účelem registračního řízení, v jehož rámci vzniká vztah pouze mezi tím, kdo navrhuje registraci kandidátní listiny, a příslušným registračním orgánem.

[9] Nejvyšší správní soud proto v souladu se svou dosavadní judikaturou návrh na vyslovení neplatnosti volby prezidenta opřený pouze o tvrzené vady v procesu registrace kandidátních listin zamítl.

IV. Náklady řízení

[10] Podle § 93 odst. 4 soudního řádu správního nemá v řízení ve věcech volebních žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 13. února 2018

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu